

Nog eens *Conularia cancellata* Sandberger uit een Groningse Zwerfsteen

P. Schuijf

Na het schrijven van het artikel onder bovenaangehaald opschrift in Grondboor en Hamer 1960, pag. 127, zijn er nog enige bijzonderheden aan het licht gekomen. Mijn beschrijving was gemaakt naar aanleiding van een exemplaar uit het Natuurhistorisch Museum van Groningen, mij welwillend in bruikleen afgestaan door bemiddeling van de heer B. Boelens, wiens naam in het artikel niet voorkwam, en waarvoor ik nog mijn excuses aanbied. Evenwel berichtte de vinder van de steen, de heer A. Lunshof te Groningen mij, dat hij het tegenstuk bezat, dat hij mij toezond ter kennismaking, waarvoor nog mijn hartelijke dank. Dit prachtige exemplaar vertoonde duidelijk een flink stuk van de onbeschadigde opperhuid met fraaie, donkerbruin glanzende knobbeltjes van een chitineachtige stof. Volgens Kiderlin is deze bruine kleur waarschijnlijk dezelfde of bijna dezelfde tint, welke het levende dier heeft vertoond. Hij wijst hierbij op de zeer lichte tint, welke het gesteente vaak heeft. *C. cancellata* komt namelijk in het Witte Lyckholmer gesteente het meest voor. Hij vestigt hierbij de aandacht op overeenkomstige gevallen als die van verscheidene Brachiopodengeslachten als *Discina* en *Lingula*.

Ook was aan dit exemplaar duidelijker de rhombische doorsnede te zien, omdat de twee helften van een zijkant niet precies even groot waren. Kiderlin geeft een analyse van de schaal, waaruit blijkt, dat er tot 7½% calciumfosfaat in is gevonden. Hij spreekt over de groei, die (altijd?) in perioden voorkwam, waardoor de ribben op sommige plaatsen dichter bijeen staan dan op andere. Dit was echter aan ons exemplaar niet te constateren, evenmin als het soms voorkomende verschijnsel van regeneratie, dat blijkt uit het plaatselijk ontbreken van sculptuur.

Bovendien meen ik te hebben waargenomen, dat de zijden, die zeer scherp getekend zijn, niet volkomen recht waren, maar, heel weinig, gebogen. Dit staat waarschijnlijk in verband met de buigzaamheid van de schelp, waarvan in het artikel sprake was. Er zijn enige exemplaren van *Conularia* sp. gevonden, die als lege zak ingebogen zijn zonder te breken.

Door één of ander misverstand waren ook de onderschriften der figuren weggevallen. Een door mij aan de Redactie gestuurde rectificatie schijnt nooit gearriveerd te zijn. Hoewel de meeste wel uit de tekst duidelijk worden, zijn er enkele hierdoor vrijwel onbegrijpelijk. Misschien doe ik enige lezers van ons tijdschrift een genoegen met ze hier nog eens te laten volgen.

Pag. 128: Bovenste figuur. *Rhapdopleura normani* Allman, sterk ver-groot.

Onderste figuur. Schematische reconstructie van het bre-de uiteinde van een *Conularia*. De membranen zijn door puntjes aangegeven. Reconstructie naar H. en C. Termier.

Pag. 130: Bovenste figuur. Jonge *Serpulites* met hechtschijfjes. Onderste figuur. Kolonie van blijkbaar vastzittende *Conularia*'s uit het Ordovicium van Schotland.

Pag. 131: Reconstructie van een sessiele en een vrijzwemmende *Conularia* volgens Kiderlin.

Pag. 132: *Conularia ornithophila* F. Roem en een vergroot deel van de sculptuur.